

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čekovni račun 10.603.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Kdaj bodo to dobili koroški Slovenci?

Nemški listi v naši državi, med njimi celjska »Deutsche Zeitung«, so zadnji čas poročali, da je prosvetni minister Jugoslavije izdal naredbo, ki bo merodajna za nemške manjšinske šole na državnih ljudskih ali osnovnih šolah v celi državi. Glavne določbe te naredbe so naslednje: Vpisovanje učencev v nemške manjšinske osnovne šole se vrši po izjavi staršev; kot glavni znak za pripadnost k narodnosti se smatra jezik, ki ga rodbina govori. Vpisovanje izvršuje komisija, v kateri sta po dva zastopnika države in nemške manjšine. V slučaju, da je podana izjava občeznano kriva, ali pa da odločitev komisije ni soglasna, se vpis izvrši po želji staršev, pritožba državnega zastopnika pa gre na višje inštanca (mesta), naposled na prosvetno ministrstvo. Učni jezik je nemški v vseh razredih, tudi v 5. in 6. razredu osnovne šole. Pouk v državnem jeziku (srbo-hrvatskem ali slovenskem) se začne še le v 3. razredu. Dovoljena je ustanovitev zasebnih nemških otroških vrtcev. Dovoljuje se tudi ustanovitev zasebnega nemškega učiteljskega s pravico javnosti pod državnim nadzorstvom.

K tej naredbi, nad katero izražajo nemško-manjšinski listi svoje zadovoljstvo, nekoliko pripomb!

Doslej so državne šolske oblasti pri določevanju, ali spada kak otrok v manjšinsko ali pa v narodno državno šolo, rabili kot merilo stvarne znake narodnosti, predvsem pokolenje, ki je bilo izraženo v imenu, jezik itd. Ker so uporabljale samo stvarne znake, je tudi njihova odločitev bila stvarna. Voditelji nemške narodne manjšine s tem načinom niso bili zadovoljni, ker ni pospeševal zaželjenega ponemškutarjevanja slovenskih ali srbo-hrvatskih otrok. Način, ki ga predvideva nova naredba prosvetnega ministra, je njihovim željam bolj prikladen.

Pričakovati je namreč, da bodo mnogoteri starši, ki so slovanskega rodu, bodisi radi družinskih zvez z Nemci, ali pa vsled gospodarske odvisnosti in pod gospodarskim pritiskom kot rodbinski jezik izjavili nemščino, čeprav nemščine niti prav ne znajo. Ako bi se od njih zahtevalo, da pišejo le par vrstic pravilne nemščine, bi tega v prav mnogo slučajih ne mogli. Če pa pravilne nemščine ne govorijo in ne piše-

jo, je njihov rodbinski jezik kvečjemu neka zmes napol nemško-zvenčih in slovanskih besed, ni pa nemščina. Po določbi naredbe bodo državni zastopniki v komisiji, ki izvršuje vpisovanje šolskih otrok, imeli bolj pasivno (trpno) ulogo. Če je tudi izjava staršev o rodbinskem jeziku in o narodnosti občeznano kriva, se bo otrok vendar vpisal v nemško šolo, državni zastopniki bodo samo imeli pravico pritožbe na višja mesta. Veliko zadovoljnost je pri voditeljih nemške narodne manjšine tudi vzbudila določba o dovoljenosti nemških zasebnih otroških vrtcev in nemškega zasebnega učiteljskega. Listi nemške narodne manjšine pišejo, da bodo potrebnih v naši državi kakšnih 1500 nemških učiteljev za ljudske šole, sedaj pa jih je komaj 500. Zato pa — tako poudarjajo — nemško učiteljske se mora ustanoviti ter se tudi bo ustanovilo. Sicer bodo oskubitev denarnih sredstev po izjavi teh časnikov stavila nemško vodstvo pred težko nalogo. Da pa bodo sredstva spravili skupaj, to sami verujejo in mi jim to radi verujemo.

Zadnja pripomba, ki pa za nas ni zadnja, se tiče naših slovenskih bratov na Koroškem. Če naša država v toliki meri zadovoljuje zahteve nemške narodne manjšine, ali ne bi bilo primerno in potrebno, da tudi avstrijska, odnosno koroška vlada izpolni upravičene zahteve koroških Slovencev?! Ze več nego 60 let se voditelji koroških Slovencev borijo za slovenske ljudske šole, pa jih ne dobijo. Na Koroškem ni ne ene slovenske ljudske šole. Ali se zavedamo, kaj je s tem povedano? Ali to ne pomenja, da je nemška večina obsodila koroške Slovence na narodno smrt?! In Slovenci gredo na Koroškem v narodno smrt, ako ne bodo dobili slovenskih ljudskih šol, in to čimprej. Tako Nemci rešujejo vprašanje narodnih manjšin. Če pa so sami narodna manjšina, zahtevajo za sebe vse manjšinske pravice.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Bolgarija bi rada spremenila volilni red. Predsednik bolgarske vlade Ljapčev je pričel pogajanja z voditelji raznih strank glede nameravane spremembe volilnega reda. Po novem vo-

lilnem zakonu bi dobile tudi manjše stranke v zbornici zastopstvo in bi bilo na ta način onemogočeno osnovanje opozicijske skupine.

Rumunski kralj Karol dela s svojimi ministri načrte za gospodarsko obnovo Rumunije, do koje izvedbe bi naj pripomoglo v Parizu najeto posojilo. Da se bo zaupanje zunanjega sveta v Rumunijo zboljšalo, bo skušal kralj osnovati vlado iz vseh strank, ki bi naj izvajala obnovitveni gospodarski program.

Agrarna posvetovanja v Bukarešti. Rumunska vlada je sklenila, povabiti agrarne strokovnjake dne 15. februarja na posvetovanja v Bukarešto. Zastopane bodo na konferenci Bolgarija, Rumunija, Estonka, Poljska, Čehoslovaška in Jugoslavija.

Nemčija dobi veliko francosko posojilo. Pogajanja med nemško vlado ter francoskimi finančnimi skupinami so uspela. Nemčija bo prejela prvi del posojila v iznosu 100 milijonov mark. Za jamstvo tega posojila bo zastavila Nemčija trimesečne proračunske dohodke.

Španija pred državnozbornimi volitvami. Volitve za državni zbor so razpisane na Španskem za 1. marec. Zadnje dni je vlada generala Berenguerja ukinila vojno stanje, ki je bilo proglašeno nad Španijo od 15. decembra l. l. naprej. Vojno stanje obstoja še samo za mesti Madrid ter Saragoza in to radi neprestanih dijaških nemirov. Ali bodo te parlamentarne volitve v Španiji res svobodne, je zelo dvomljivo, ker španski narod že ni 20 let volil — svobodno.

Angleški parlament je sprejel zakonski načrt glede spremembe volilnega reda. Namen novega načrta je ta, preprečiti, da bi izvolila manjšina volilcev parlamentarno večino. Angleži se bodo za prihodnje posluževali običajne ožje volitve s to razliko, da se ta uporabi takoj pri prvi volitvi z imenovanjem drugega kandidata.

Kako izvaja Kemalova Turčija zakon o zaščiti države? V zadnjem času je bila v Turčiji odkrita zarota dervišev (menihov), koje cilj je bil: odstraniti potom vstaje vse moderne uvedbe diktatorja Kemal paše. Glavni krivec ponorečenega revolucionarnega gibanja so bili postavljeni pred izredno sodišče, ki je izreklo 32 smrtnih obsodb. Turški parlament v Angori je pomiloštil 4 obsojence, 28 oseb so obesili dne 4. februarja v Menemenu v okolici maloazijskega mesta Smirna.